

เทวสหายภิกขุ ๖๓

พหุมาปี เจติ อิมํ ฌมฺมเทสนํ สตุถา เขตวเน วิหรนฺโต เทว สหายเก
ภิกขุ อารพภ กเถสิ ฯ

สองสหายบวชถวายชีวิตในพระศาสนา

สาวตถิวาสีโน หิ เทว กุลปุตฺตา สหายกา วิหารํ คนฺตฺวา สตุถ
ฌมฺมเทสนํ สตุถวา กามะ ปหาย สาสเน อูริ ทตฺวา ปพฺพชิตฺวา
ปญฺจ วสุธานี อัจริยฺพชฌายานํ สนฺติเก วสิตฺวา สตุถารํ อุปสงกมิตฺวา
สาสเน ฐริ ปุจฺฉิตฺวา วิปสฺสนาฐรรณฺจ คนฺถฐรรณฺจ วิตุถารโต สตุถวา
เอโก ตาว “อหํ ฆนฺเต มหฺลลกกกาละ ปพฺพชิตฺวา น สกฺขิสฺสามิ
คนฺถฐริ ปุเรตุํ, วิปสฺสนาฐริ ปน ปุเรสฺสามีติ ยาว อรหฺตฺตา
วิปสฺสนาฐริ กถาเปตฺวา ฆมฺเณโต วายมนฺโต สห ปฏฺิสมฺภิทาหิ
อรหฺตฺตํ ปาปุณฺนิ ฯ อิตโร ปน “อหํ คนฺถฐริ ปุเรสฺสามีติ อนุกกเมน
เตปิฏฺกํ พุทฺธวณฺํ อุกฺคณฺหิตฺวา คตคตฺถฺจฺจเน ฌมฺมํ กเถสิ, สรภณฺณํ
ภณฺติ ปญฺจนฺนํ ภิกขุสฺตานํ ฌมฺมํ วาเจนฺโต วิจรฺติ, อฏฺจฺจารสนฺนํ
มหาคณฺณํ อัจริโย อโหสิ ฯ ภิกขุ สตุถ สนฺติเก กมฺมฏฺจฺจณฺํ
คเหตุวา อิตฺรสฺส เณรฺสฺส วสนฺนฏฺจฺจณฺํ คนฺตฺวา ตสฺส โอวาเท จตฺวา
อรหฺตฺตํ ปตฺวา เณริ วนฺทิตฺวา “สตุถารํ ทฏฺจฺกามมหาติ วทนฺติ ฯ
เถโร “คจฺฉถ อาวุโส, มม วจเนน สตุถารํ วนฺทิตฺวา อสีติมหาเถเร
วนฺทถ, สหายกตฺเถริปี เม ‘อมฺหากํ อัจริโย ตุมฺเห วนฺทิตฺติ วทณฺติ
เปเสสิ ฯ เต ภิกขุ วิหารํ คนฺตฺวา สตุถารณฺจเว อสีติมหาเถเร จ
วนฺทิตฺวา คนฺถิกตฺเถรฺสฺส สนฺติกํ คนฺตฺวา “ฆนฺเต อมฺหากํ อัจริโย
ตุมฺเห วนฺทิตฺติ วทนฺติ ฯ อิตเรณ จ “โก นามะโสติ วุตฺเต, “ตุมฺหากํ

สหายกภิกขุ ฆนเตติ วทนต์ ๑ เอวัง เถเร ปุณฺปุณฺนี สาสนํ ปหิณฺนเต, โส
 ภิกขุ โถกํ กาลํ สหิตฺวา อปรภาเค สหิตฺตุํ อสกุโณโต, “อมุหํ อจริโย
 ตุมฺเห วทนต์ฺติ วุตฺเต, “โก เอโสติ วตฺวา, “ตุมฺหํ สหายกภิกขุติ
 วุตฺเต, “กํ ปน ตุมฺเหติ ตสฺส สนฺติเก อุกฺคหิตฺ: กํ ทีฆนิกายาทีสุ
 อลฺยตโร นิกายो, กํ ทีสุ ปิฎฺเฐ เอกํ ปิฎฺเฐกนฺติ วตฺวา “จตุปฺปทิกมฺปิ
 คาลํ น ชานาติ, ปัสฺสกุลํ คเหตุวา ปพฺพชิตกาเลเยว อรณฺถํ ปวิฏฺโฐ,
 พหุ วต อนฺเตวาสิเก ลภี, ตสฺส อากตกาเล มยา ปลฺหํ ปุจฺฉิตฺตุํ วัฏฺฐตีติ
 จินฺเตสิ ๑ อปรภาเค เถโร สตฺถารํ ทฏฺฐํ อากโต, สหายกสฺส เถรสฺส
 สนฺติเก ปตฺตจิวรี จเปตฺวา คนฺตฺวา สตฺถารณฺเจว อสีติมหาเถเร จ
 วทนต์ฺวา สหายกตฺเถรสฺส วสนฺนุจानํ ปจฺจาคมิ ๑ อถสฺส โส วตฺตํ
 การेतฺวา สมฺปฺปมาณํ อาสนํ คเหตุวา “ปลฺหํ ปุจฺฉิสฺสามีติ นิสีทิ ๑ ตสฺมี
 ชณฺเ สตฺถา “เอส เอวรูปํ มม ปฺตฺตํ วิเหเจตฺวา นิริเย นิพฺพตฺเตยฺยาติ
 ตสฺมี อนุกมฺปาย วิหารจาริกํ จรฺนฺโต วิย เตสํ นิสินฺนุจानํ คนฺตฺวา
 ปลฺยตฺเต พุทฺธาสนนฺ นิสีทิ ๑ ตตฺถ ตตฺถ นิสีทฺนฺตา หิ ภิกขุ พุทฺธาสนํ
 ปลฺยตฺเตวา ว นิสีทฺนฺติ ๑ เตนฺ สตฺถา ปกฺติปลฺยตฺเตเยว อาสนนฺ
 นิสีทิ ๑ นิสชฺช โข ปน คนฺถิกภิกขุํ ปจฺมชฺฌานนฺ ปลฺหํ ปุจฺฉิตฺวา, ตสฺมี
 อกฺกิตฺเต พุติยชฺฌานํ อาที กตฺวา อฏฺฐสฺสุปี สมฺปาตฺตีสฺสุ รูปรูเปสฺสุ จ
 ปลฺหํ ปุจฺฉิ ๑ คนฺถิกตฺเถโร เอกํปี กเถตุํ นาสกฺขิ ๑ อิตโร ตํ สพฺพํ
 กเถสิ ๑ อถ นํ โสตาปตฺติมคฺเค ปลฺหํ ปุจฺฉิ ๑ คนฺถิกตฺเถโร กเถตุํ
 นาสกฺขิ ๑ ตโต ชีณาสวตฺเถรํ ปุจฺฉิ ๑ เถโร กเถสิ ๑

พระวิปัสสกเถระได้รับสาธุการจากพระศาสดา

สตถา “สาธุ สาธุติ อภินนุทิตฺวา เสสมคฺเคสุปี ปฏิปาณฺธิยา ปณฺหํ
 ปุจฺฉิ ฯ คนฺถิกตฺเถโร เอกปี กเถตุํ นาสกฺจि ฯ จีณาสโว ปน ปุจฺฉิตฺปุจฺฉิตํ
 กเถสิ ฯ สตถา จตฺตฺสุปี จาเนสุ ตสฺส สาธุการํ อทาสิ ฯ ตํ สุตฺวา
 ภูมฺมเทเว อาทิ กตฺวา ยาว พุรฺหมโลกา สพฺพา เทวตา เจว
 นาคสุปฺณณา จ สาธุการํ อทํสุ ฯ ตํ สาธุการํ สุตฺวา ตสฺส อนฺเตวาสิกา
 เจว สทฺธิวิหาริโน จ สตถารํ อชฺฌายีสุ “กึ นามेतํ สตถารา กตฺ: กิณฺจ
 อชานนตฺสส มหฺลลกตฺเถรสฺส จตฺตฺสุ จาเนสุ สาธุการํ อทาสิ, อมฺหากํ
 ปนาจริยสฺส สพฺพปฺริยตฺติธรสฺส ปณฺจนฺนํ ภิกฺขุสฺตานํ ปาโมกฺขสฺส
 ปสฺสามตฺตํปี น กรีติ ฯ อถ เน สตถา “กึ นามेतํ ภิกฺขเว กเถถาติ
 ปุจฺฉิตฺวา, ตสฺมี อตฺเถ อาโรจิตฺ, “ภิกฺขเว ตฺมฺหากํ อจฺจริโย มม สาสเน
 ภติยา คาโว รกฺขณสฺทิสฺ, มยฺหํ ปน ปุตฺโต ยถารุจฺจिया ปณฺจโครเส
 ปรีภฺยชนกสามิสฺทิสฺติ วตฺวา อีมา คาถา อภาสิ

“พหุํปี เจ สหิตํ ภาสฺมาโน
 น ตกฺกโร โหติ นโร ปมตฺโต,
 โคโปว คาโว คณฺยํ ปเรสํ
 น ภาคฺวา สามณฺยสฺส โหติ ฯ
 อปฺปมฺปี เจ สหิตํ ภาสฺมาโน
 ฐมฺมสฺส โหติ อนฺุฐมฺมจฺริ
 รากณฺจ โทสณฺจ ปหาย โมหํ
 สมฺมปฺปชาโน สุวิมฺตฺตจิตฺโต
 อนฺุปาทียาโน อิธ วา หุรํ วา,
 ส ภาคฺวา สามณฺยสฺส โหตีติ ฯ

ตตถ สंहิตนฺติ เตปิฏกสฺส พุทฺธวจนฺตเสตํ นามํ ฯ ตํ อจฺริเย
อุปสงฺกมิตฺวา อุคฺคณฺหิตฺวา พหุํปี ปเรสํ ภาสฺมาโน วาเจนฺโต กเถนฺโต,
ตํ ฌมฺมํ สุตฺวา ยํ การเกน ปุคฺคเลน กตฺตพฺพํ, ตกฺกโร น โหติ, กุกฺกุฏสฺส
ปกฺขปฺพรณฺมตฺตมฺปี อนิจฺจาทิวเสน โยนิสฺมณฺสิการํ นปฺปวตฺเตติ; เอโส,
ยถา นาม ทิวเส คาโว รกฺขณฺโต โคโป ปาโตว สมฺปฺภิจฺฉิตฺวา สายํ
คเณตฺวา สามิกานํ นิยฺยาเทตฺวา ทิวสภฺติมตฺตํ คณฺหาติ, ยถารุจฺฉิยา ปน
ปฺลยฺจโครเส ปรีกฺขชิตฺตํ น ลภฺติ, เอวเมว เกวลํ อนฺุเตวาสิกาณํ สนฺุติกา
วตฺตปฺปฏิวตฺตกรณฺมตฺตสฺส ภาคิ โหติ, สามณฺยสฺส ปน ภาคิ น โหติ ฯ ยถา
ปน โคปาลเกน นิยฺยาทิตานํ कुณฺนํ ปฺลยฺจโครสํ โคสามิกา ว ปรีกฺขชฺนฺติ,
ตถา เตน กถิตํ ฌมฺมํ สุตฺวา การกฺปุคฺคลา ยถานฺุสิฏฺจํ ปฺฏิปชฺชิตฺวา, เกจि
ปจฺมชฺฌานาทีนํ ปาปฺุณฺนฺติ, เกจि วิปสฺสนํ วทฺุฒฺเตวา มคฺคพลานํ
ปาปฺุณฺนฺติ, โคสามิกา โครสฺสเสว, สามณฺยสฺส ภาคิโน โหณฺติ ฯ อิติ สตฺถา
สีลสมฺปนฺนสฺส พหุสฺสฺสฺส ปมาทิวาโรน อนิจฺจาทิวเสน โยนิสฺ-
มณฺสิการเ อปฺปวตฺตสฺส ภิกฺขุโน วเสน ปจฺมํ คถํ กเถสิ, น ทุสฺสีลสฺส ฯ

ทฺุติยคาลา ปน อปฺปสฺสฺสฺสสาปี โยนิสฺมณฺสิการเ กมฺมํ กโรนฺุตฺส
การกฺปุคฺคลสฺส วเสน กถิตา ฯ ตตถ “อปฺปมฺปี เจติ: โถกํ
เอวคฺคทฺุวิคฺคตฺตมฺปี ฯ ฌมฺมสฺส โหติ อนฺุฌมฺมจาริตี: อตฺถมณฺยาย
ฌมฺมมณฺยาย นวโลกุตฺตรฌมฺมสฺส อนฺุรูปํ ฌมฺมํ ปุพฺพภาคปฺฏิปทา-
สงฺขาตํ จตฺุปาริสฺุทฺธิสีลชฺุตฺตงฺคอสฺุภกมฺมฏฺจานาทีเกทํ จรณฺโต อนฺุฌมฺมจาริ
โหติ “อชฺช อชฺเชวาทิ ปฺฏิเวธํ อากฺขณฺโต วิจฺรติ; โส อิมาย
สมฺมาปฺฏิปตฺติยา รากฺลยฺจ โทสฺลยฺจ ปหาย โมหํ, สมฺมา เหตุนา
นเยน ปรีชานิตพฺพธฺมเม ปรีชานนฺโต ตทงฺควิภฺกษมฺภนสมฺมุจฺเจท-
ปฺฏิปสฺสทฺุธิสฺสรณฺวิมฺุตฺตีนํ วเสน สฺุวิมฺุตฺตจิตฺโต, อนฺุปาทียานอ อธิ วา

หุรี วา, อิธโลกปรโลเก ปรียาปนฺนา วา อชฺฌตฺติกพาหิรา วา ขนฺธายตฺน-
ธาตุโย จตุหิ อุปาทานเหหิ อนุปาทียนฺโต มหาจีณาสโว, มคฺคสฺงฆาตสฺส
สามณฺณสฺส วเสน อาคตสฺส ผลสามณฺณสฺส เจว ปญฺจ-
อเสขธมฺมกฺขนฺธสามณฺณสฺส จ ภาควา โหตีติ ฯ รตนกฺุณฺเณ วีย
อकारสฺส อรหตฺเตน เทสนาย กุณฺเณ คณฺหีติ ฯ

คาถาปริโยसानะ พหุ โสตาปนฺนาทโย อเหตุํ ฯ เทสนา
มหาชนสฺส สาคฺคิกา ซาตาติ ฯ

เทวสหายกภิกฺขุ วตฺถุ ฯ

ยมกวกฺควณฺณนา นิฏฺฐิตา ฯ

ปจฺโม วคฺโค ฯ